

49. Kdo naj posebno premajhnih drevesic ne presaja?
Tisti, ki ima slabo navado, da po vertih živino pase, ki velikrat majhne drevesca poškoduje ali pa celó pokonča.
50. Kako se mlade drevesca izkopujejo, da se jim koreninice preveč ne poškodujejo?
Najmanj se drevescom koreninice poškodujejo, če se začnejo na enem koncu ali na eni strani gredice kopati in se drevesce za drevescom z močno lopato iz zemlje vzdigne.
51. Kaj se stori z drevesci ko so izkopane?
Se morajo po koreninica in po vejicah obrezati.
52. Ktere koreninice se morajo obrezovati?
Najprej se prireže serčna korenina, ktera naravnost v tla gré.
53. Ktere korenine se še prirežejo?
Vse tiste koreninice, ki so kaj ranjene, se toliko prirežejo, da je šanta gladka.
54. Na kaj se mora posebno gledati, kadar se drevesce po vejicah obrezuje?
Kadar se drevesce po vejicah obrezuje, se mora posebno gledati, kakošne koreninice da ima.
55. Zakaj se mora na koreninice gledati?
Zato, da se mu več vejic pusti, če ima veliko dobrih koreninic, in manj, če ima slabe koreninice.
56. Ali pa ni škoda lepih vejic in veršičkov prirezovati?
Ni jih škoda, ker to mora biti, če ne drevó hira ali pa celó pogine.
57. S čim naj se drevesca obrezujejo?
Z ostrim nožem.
58. Kako se morajo vejice z nožem obrezovati?
Tako da se nož tako zastavi, da se vejice vselej od spodej gori odrezujejo, in da je odreza našev za popkom.
59. Kam se vsade obrezane drevesca?
Vsako v svojo jamo.
60. Kakošne morajo jame biti?
Če je zemlja rahla in ne mokrotna, je dosti, če so 3 čevlje široke, poldrugi čevelj pa globoke.
61. Kaj pa, če je zemlja zeló šodrasta ali pa težka?
Morajo pa biti jame še širje in globočejše.
62. Kdaj je dobro jame kopati?
V jeseni ali pa saj ene tedne pred sajenjem.
63. Zakaj?
Zato, da zemlja pomerzne in se zrahlja.
64. Koliko mora biti drevó od drevesa vsajeno?
Orehi in kostanji morajo biti najmanj po 6 sežnjev (klafter) saksebi, jabelka, hruške in češnje po 4, in češplje po 2 klafti.
65. Kdaj je dobro drevesca še bolj narazen saditi?
Če je zemlja posebno dobra, in se vé, da bojo drevesa zeló velike zrastle.
66. Kako globoko se drevesca sadijo?
Tako globoko, da korenine, kadar zrastejo, ne pridejo v rujavo, mertvo perst.
67. Kdaj se smejo tedaj globočejše in kdaj se morajo plitvejše saditi?
Če je rodovitna zemlja bolj debela, se smejo globočejše saditi; če je pa plitva, se morajo pa bolj plitvo saditi.
68. Kaj se stori, preden se drevesce v jamo postavi?
Se najprej mora kol v jamo postaviti in zabiti, potlej se smé vreči v dno jame, če je zlo globoka in perst deržeča, nekoliko kamnja, na to se dene enmalo srednje persti, kateri se priverže tudi kaka lopata slabe z močno sognjito tnalovino zmešane persti; potem se prideva zmiraj boljša s kako trohno zmešana perst in se rahlo pritlačuje, dokler ni jama enmalo bolj kakor do rodovitne persti napolnjena.
69. Kaj se potlej stori?
Se verže v jamo še ene dva persta debelo prav dobre in drobne persti; potlej se vzame drevesce in se tako v jamo postavi, da mu je kol na severni strani.
70. Kaj pa potem?
Zdaj se koreninice po persti razprostré in se začnejo s prav dobro in drobno perstjo zasipati, drevesce se mora

včasih enmalo potresti, da perst med koreninice šine, in perst se mora enmalo pritlačevati; na dobro perst je dobro spet kake trohne dati; pri češpljah je dober tudi droben gnoj, in na vse to se razgerne še perst, kar je je ostalo.

71. Kaj se naredi okrog drevesca?
En čevelj okrog drevesca se naredi skledi podobna jama, da mokroto k drevesu vleče.

72. Kaj je zdaj še treba drevescu storiti?
Treba ga je še z vodo zaliti in pa Boga prositi, da bi ga blagoslovil in mu rasti dal. L. Pintar.

Gradška asekuracija proti ognju

v pretečenem letu 1856.

Iz dokazka, ki ga je vodstvo gradške asekuracije proti ognju te dni na svetlo dalo, se vidi, da v pretečenem letu 1856 je 1950 gospodarjev na novo k nji pristopilo: iz Štajarskega 1163, iz Krajskega 438, iz Koroškega pa 349.

Zavarovanih jih je bilo 5050 za 2 milijona 472.525 fl. zavarovane vrednosti, za 3 milijone 283.250 fl. pa klasne vrednosti. Vesvoljno premoženje, ktero je bilo lansko leto pri omenjeni asekuraciji zavarovano, je zneslo 73 mil. 911.025 fl.

Vodstvo asekuracije je lani pogorelom 155.366 fl. in 14 kr. za škodo ognja povernilo, in sicer: Štajarcem 97.176 fl. 27 kr., Korošcem 43.374 fl. 15 kr., Krajncem pa 14815 fl. 32 kr.

Letošnja tarifa je postavljena kakor lani na 15 krajcarjev od 100 goldinarjev. To plačilo se pa mora kakor je že večkrat rečeno bilo, do konca tega mesca sušca, namreč zadnji čas 10 dni po sv. Jožefu upravnikom te asekuracije odrajtati. Kdor ob pravem času ne plača, naj si sam pripiše, ako ga nesreča ognja zadene, da ob povračilo pride.

S pomočjo te asekuracije se je lansko leto 684 pohišttev, ki so bile poprej s slamo krite, s ceglom pokrilo, 7 so jih s škerlmí, 6 s kositarjem, 120 pa s škodlami pokrili. Napravilo se je zraven tega tudi 388 zidanih opazev 234 varnih dimnikov, 53 strelovodov, 99 pohišttev pa se je na varniši in prostorniši kraj prestavilo.

Gospodarjem na Štajarskem, Koroškem in Krajskem, za ktere je imenovana asekuracija napravljena, podamo nje izkazek pretečenega leta z živo željo: da bi od leta do leta več gospodarjev svoje pohištva zavarovalo, in da bi res kdaj reči mogli: „zdaj se ognja ne bojimo, ker imamo svoje poslopja zavarovane!“

Živi ogenj.

V mični g. Draganovi povestici „Spoznanje“ smo brali, da slovenski pastirji, kadar si kurijo, okoli ognja skačejo popevajoči: Živi ogenj, jari žerec, kožoderec, vse polizavec, vse požigavec, hom, hom, hom!

Iz teh verstic vidimo, da je starim Slovencom ogenj veljal za živo bitje. Tudi stari Nemci so ogenj imenovali quecfiur, daz quecke fiwer ¹⁾, primeri serbsko: vatra živa, oganj živi ²⁾, in latinsko: ignis animal ³⁾, dalje τὸ πρὸς θνητὸν ἐμψυχον pri Egipčanih ⁴⁾, — toraj so si stari narodi ogenj mislili ko požrešno, žereče, gladovno, nikdar sito žival, vorax flamma, freker, bitar fiur, bitar logna, grádag logna itd., kakor se vse v skandinavskih starih spisih ogenj velí ⁵⁾. Znamenito je, da v basnoslovji starih Indov se bog bliska in groma Indra-Pardžanja = slovenski Vidras-Perkun velí Irubukša ⁶⁾ „validus vorax“, in s tem imenom se ujema slovansko historisko ime Jarožir = der gewaltige Fresser, primeri gore: živi ogenj, jarižerec.

Jarožir je toraj bilo priime Perkunovo. Izklik: hom, hom, hom! pa opominja na staroslovenski Homa, boga ognja, indiški homa, „sacrificium Deo Agni dicatum“.

¹⁾ Grimm „Deutsche Mith.“ str. 568. — ²⁾ Vuk I. XLVI. dalje 3, 8. 20. — ³⁾ Cicero „De nat. Deor. 3. 14. — ⁴⁾ Herodot 3, 16. — ⁵⁾ Saem. „50 b. Hel.“ 78, 22 in na drugih mestih. — ⁶⁾ Amarasin. ed. Paul. str. 41. 42. — ⁷⁾ Zastran igre;